

amph
RT
N

Westminster Assembly 109

LEABHAR AITHGHEARR NAN CEIST,

MAILLE RI

DEARBHAIDHEAN 'O NA SGRIOBTUIREAN.

A SHONRUICH

ARD-SHEANADH EAGLAIS NA 'H-ALBA,

GU BHI 'NA SHEOLADH CEASNACHAIDH.

LE

AILEAN SINCLAIR, M.A.,

MINISTEAR AN T-SOISGEIL ANNS A CHEANNAMHOR

432005
24.1.45

GLASGOW: FRANCIS ORR & SONS,

Publishers of Bibles, Testaments, Psalm Books and Catechisms &c.,
In English and Gaelic,

BY ROYAL AUTHORITY.

[Proof Catechism.]

P R E F A C E .

THE Shorter Catechism of the Westminster Divines, was approved of by the General Assembly of the Church of Scotland, which was held at Edinburgh in the year 1648. Soon after, it was translated into Gaelic. We have not been able to ascertain the date of the first Gaelic edition ; but the second was published as early as 1659. Since then, as many as forty-four Gaelic editions are known to have been printed ; besides other numerous editions in the same language, of which no record remains. Scotland owes much to this unrivalled little compendium of Bible doctrine. The present edition has been carefully edited ; and Scripture proofs are given, which it is hoped, will enhance its value. The following extract from the diary of the Rev. James Calder, Minister of Croy, 1750-75, shews the high estimation in which the Catechism was held by godly ministers and people in the Highlands. Calder was greatly owned in his ministry. “The new beauties” he says, “and glories, and treasures, and pleasures I find every year in this sacred magazine of our excellent Catechism, will make the business of catechising ever dear, and sacred, and delightful to me, while it shall please the Lord to afford me any measure of health and strength to set about it.”

ALLAN SINCLAIR

FREE CHURCH MANSE,
KENMORE,
1881.

LEABHAR AITHGHEARR N A N C E I S T.

---

1. Ceist. *Ciod i crìoch àraid an duine?*

Freagraidh. 'S i crìoch àraid an duine, Dia a ghlòireachadh *a*, agus a mhealtuinn gu sìorruidh *b*.

a Co dhiubh 'dh'itheas no dh'òlas sibh, no ge b'e ni a ni sibh, deanaibh na h-uile nithe 'chum glòire Dhé.—1 Cor. x. 31.

b Co th'agam anns na nèamhan ach Thusa? Agus an coimhmeas riut, cha 'n 'eil neach air thalamh air am bheil mo dhéigh.—Salm. lxxiii. 25.

2. C. *Ciod an riaghailt a thug Dia dhuinn gu ar seòladh, cionnus a dh'fhaodas sinn Esan a ghlòireachadh agus a mhealtuinn?*

F. Is e focal Dé, a ta air a chur sìos ann an Sgrìobtuirean an t-Seann Tiomnaidh agus an Tiomnaidh Nuaidh, an aon riaghailt gu ar seòladh, cionnus a dh'fhaodas sinn Esan a ghlòireachadh agus a mhealtuinn.

Tha an Sgrìobtuir uile air a dheachdadh le Spiorad Dhé; agus tha e tarbhach 'chum teagaisg, 'chum spreigidh, 'chum leasachaidh, 'chum oilean ann am fireantachd.—2 Tim. iii. 16.

An ni a chunnaic agus a chuala sinn, tha sinn a' cur an céill duibh-se, chum gu'm bi agaibh-se mar an ceudna comunn ruinne; agus gu fìrinneach tha ar comunn-ne ris an Athair, agus ri a Mhac Iosa Crìosd.—1 Eoin. i. 3.

3. C. *Ciod a ta na Sgriobtuirean gu h-àraid a teagasg?*

F. Tha na Sgriobtuirean gu h-àraid a teagasg, gach ni is còir do 'n duine a chreidsinn mu thimchioll Dhé; agus an dleasan a tha Dia aig iarraidh air an duine.

Cum gu daingean sàmhladh fìrinneach nam briathar fallain a chuala tu uam-sa; ann an creideamh agus ann an gràdh, a tha ann an Iosa Crìosd.—2 Tim. i. 13.

4. C. *Ciod e Dia?*

F. Is Spiorad Dia *a*, a ta neo-chrìoch-nach *b*, bithbhuan *c*, agus neo-chaochlaidheach *d*, 'na bhith *e*, 'na ghliocas *f*, na chumhachd *g*, 'na naomhachd *h*, 'na cheartas *i*, 'na mhaitheas *j*, agus 'na fhìrinn *k*.

a Is spiorad Dia, agus is eigin do a luchd-aoraidh, aoradh a dheanamh Dha ann an spiorad agus ann am fìrinn.—Eoin. iv. 24.

b An urrainn thusa le rannsachadh Dia fhaighinn a mach? An urrainn thu an t-Uile-chumhachdach fhaighinn a mach gu h-iomlan?—Iob xi. 7.

c 'O bhith-bhuantachd gu bith-bhuantachd, is Tusa Dia.—Salm xc. 2.

d Athair na soillse, maille ris nach 'eil atharrachadh, no sgàile tionndaidh.—Seumas i. 17.

e Agus thubhairt Dia ri Maois IS MI AN TI 'IS MI.—Ecs. iii. 14.

f Tha a thuigse gun tomhas.—Salm cxlvii. 5.

g An Tighearna Dia Uile-chumhachdach.—Taisb. iv. 8.

h Tha thusa a mhàin naomh.—Taisb. xv. 4

i Is iad ceartas, agus breitheanas, àite-taimh do rìgh-chaitheach.—Salm lxxxix. 14.

j Cia mór Do mhaitheas, a thaisg thu dhoibh-san do 'n eagal Thu!—Salm xxxi. 19

k Pailt ann an caoimhneas, agus ann am firinn.—
Ecs xxxiv. 6.

5. C. *Am bheil tuilleadh Dé ann ach aon?*

F. Cha 'n eil ann ach aon a mhàin, an Dia beò agus fìor.

Ach Iehòbhah, is Esan an Dia fìor; an Dia beò, agus an Rìgh bith-bhuan.—Ier. x. 10.

6. C. *Cia lion pearsa' a tha 'san Diadhachd?*

F. Tha trì pearsachan 'san Diadhachd; an t-Athair, am Mac, agus an Spiorad Naomh; agus an triùir sin is aon Dia iad, ionann ann an nàdur, coimeas ann an cumhachd agus ann an glòir.

Oir tha triùir, a tha deanamh fianuis air nèamh; an t-Athair, am Focal, agus an Spiorad Naomh; agus an triùir sin is aon iad —1 Eoin v. 7.

7. C. *Ciod iad orduighean Dé?*

F. Is iad orduighean Dé a rùn siorruidh, a réir comhairle 'thoile, leis an d'orduich e roimh laimh 'chum a ghlòire féin, gach ni a thig gu crìch.

Anns an d'fhuair sinne mar an céudna oighreachd; air dhuinn a bhì air ar roimh-orduchadh a réir rùn an Tì a tha 'g oibreachadh nan uile nithe, a réir comhairle 'thoile féin.—Eph. i. 11.

8. C. *Cionnus a tha Dia a' cur òrduighean an gnìomh?*

F. Tha Dia a' cur òrduighean an gnìomh, ann an oibribh a chruthachaidh agus an fhreusdail.

9. C. *Ciod i obair a chruthachaidh?*

F. Is i obair a chruthachaidh, Dia a dheanamh nan uile nithe de neo-ni, le focal a chumhachd *a*, ann an sè làithibh, agus na h-uile ni gu ro mhath *b*.

a Tre chreidimh tha sinn a' tuigsinn gu 'n do chruthaich eadh na saoghail tre fhocal Dé, air chor 'us nach d' rinneadh na nithe a chithear, de nithe a bha ri 'm faicinn.—Eabh. xi 3.

b Agus chunnaic Dia gach ni a rinn E, agus féuch bha e ro mhaith.—Gen. i. 31.

10. C. *Cionnus a chruthaich Dia an duine?*

F. Chruthaich Dia an duine fear agus bean, a reir a choslais Féin *a*; ann an eòlas *b*, fireantachd, agus naomhachd *c*, le uachd-aranachd os ceann nan créutairean *d*.

a Agus chruthaich Dia an duine 'na dhealbh Féin, ann an dealbh Dhé cruthaich Se è; firionnach agus boirionnach chruthaich E iad.—Gen. i. 27.

b Chuir sibh umaibh an duine nuadh, a tha air ath-nuadhachadh ann an eòlas, a reir iomhaigh an Ti a chruthaich e.—Col. iii. 10.

c Agus gu 'n cuir sibh umaibh an nuadh-dhuine, a tha air a chruthachadh a reir Dhé ann am fireantachd, agus ann am fìor naomhachd.—Eph. iv. 24.

d Bitheadh uachdaranachd agaibh os ceann éisg na mara, agus os ceann eunlaith nan spéur, agus os ceann gach ni beò a ghluaiseas air an talamh.—Gen. i. 28.

11. C. *Ciod iad oibre freusdail Dé?*

F. Is iad oibre freusdail Dé, E bhi a' coimhead, agus a' riaghladh a chreutairean uile, le 'n uile ghnìomharan *a*, gu ro-naomh *b*, gu ro-ghlic, agus gu ro-chumhachdach *c*.

a A cumail suas nan uile nithe le focal a chumhachd.—Eabh. i. 3

b Tha an Tighearna firinneach 'na uile bhriathraibh, agus naomh na uile ghnìomharaibh.—Salm cxlv. 14.

c Tha Eisan iongantach ann an comhairle, agus oidheirc ann an gnìomh.—sa. xxviii. 29.

12. C. *Ciod an gnìomh àraid freusdail, a rinn Dia a thaobh an duine, 's an staid anns an do chruthaich-eadh e?*

F. 'N uair a chruthaich Dia an duine rinn E coimhcheangal beatha ris, aig iarraidh ùmhlachd iomlan air mar chumha *a*; a' toirmeasg dha itheadh de chraoibh eòlais a mhaith agus an uile, fo phéin a bhàis *b*.

a Tha Maois a' cur an ceill na fireantachd a tha 'o'n lagh, eadhon an duine ni na nithe sin gu 'm bi e beò leo.—Rom. x. 5.

b Ach de chraoibh eòlais a mhaith agus an uile, cha 'n ith thu dhi sin, oir anns an latha a dh' itheas tu dhi, gu cinnteach bàsaichidh tu.—Gen. ii. 17.

13. C. *An d' fhan ar céud sinnseara, 's an staid anns an do chruthaich-eadh iad?*

F. Air do ar céud sinnsiribh, a bhi air am fàgail gu saorsa an toile féin, thuit iad 'o'n staid anns an do chruthaich-eadh iad, le peacachadh an aghaidh Dhé.

Agus chunnaic a bhean, gu'n robh a chraobh maith a chum bithe, agus gu 'n robh i taitneach do'n t-sùil, agus na craoibh ri a miannachadh a dheanamh neach glic, agus ghabh i de a meas, agus dh' ith i, agus thug i mar an céudna do a fear maille rithe, agus dh' ith e.—Gen. iii. 6.

14. C. *Ciod e peacadh?*

F. 'Se peacadh easbhuidh cumaidh ris an lagh *a*, no briseadh air lagh Dhé *b*.

a Féuch ann an eucairt dhealbhadh mi.—Salm li. 5

b Is e am peacadh briseadh an lagha.—1 Eoin iii. 4.

15. C. *Ciod e am peacadh, leis an do thuit ar ceud sinnseara o'n staid anns an do chruthaich iad?*

F. Is e am peacadh, leis an do thuit ar ceud sinnseara o'n staid anns an do chruthaich iad, gu 'n d' ith iad am meas toirmisgte.

Agus thubhairt an duine, a bhean a thug thu gu bhi maille rium, thug ise dhomh de 'n chraoibh, agus dh' ith mi.—Gen. iii. 12.

16. C. *An do thuit an cinne-daoin' uile ann an céud pheacadh Adhaimh?*

F. Air do 'n choimhcheangal, a bhi air a dheanamh ri Adhamh, cha b' ann a mhàin air a shon féin, ach air son a shliochd na dhéigh; uime sin, an cinne-daoine uile a thainig a nuas uaith, tre ghinealaichibh gnàthaichte, pheacaich iad ann, agus thuit iad maille ris ann na cheud chionta.

Mar a thainig peacadh a steach do 'n t-saoghal, tre aon duine, agus bàs tre 'n pheacadh; mar sin mar an céudna, thainig bàs air na h-uile dhaoineibh, do bhrìgh gu 'n do pheacaich iad uile.—Rom. v. 12.

17. C. *Ciod an staid gus an d' thug an leagadh an cinne-daoine?*

F. Thug an leagadh an cinne-daoine gu staid peacaidh *a* agus truaighe *b*.

a Oir pheacaich na h-uile agus tha iad air teachd gearr air glòir Dhé.—Rom. iii. 23.

b Tha an duine a rugadh 'o mhnaoi, gearr-shaoghalach agus lan àmhghair.—Iob xiv. 1.

18. C. *Ciod e peacadh na staid sin gus an do thuit an duine?*

F. Is e peacadh na staid sin gus an do thuit an duine, e bhi fo chionta ceud pheacadh Adhaimh *a*; fo easbhuidh na céud fhireantachd *b*; agus fo thruaillidheachd 'nàduir gu h-iomlan d' an goirear gu coitchionn am peacadh gin *c*; maille ris gach peacadh gnìomh a tha sruthadh a nuas uaithe sin *d*.

a Tre eas-umhlachd aon duine, rinneadh móran 'nam peacaich. —Rom. v. 19.

b Cha 'n eil ionracan ànn cha 'n 'eil fiu a h-aon. —Rom. iii.

c Féuch ann an eucairt dhealbhadh mi. —Salm li. 5.

d Ghluais sibh 's na h-amannan a chaidh seachad, a réir gnàth an t-saoghail so, a réir uachdarain cumbachd an athair, an spiorad a tha 'nis aig oibreachadh ann an cloinn na h-eas umhlachd. Am measg an robh againn uile mar an céudna ar caithe-beatha roimhe so, ann an ana-miannaibh na feòla a deanamh toil na feòla agus nan smuaintean. —Eph. ii. 2, 3.

19. C. *Ciod i truaighe na staid sin, gus an do thuit an duine?*

F. Trid an leagaidh, chaill an cinne-daoine gu léir an co-chomunn ri Dia *a*; tha iad fo 'fheirg agus fo a mhallachd *b*; agus mar sin buailteach do uile thruaighibh na beatha so *c*, do 'n bhàs féin *d*, agus do phiantaibh ifrinn gu sìorruidh *e*.

a Chlaoin iad uile, tha iad gu léir air fàs salach, cha 'n 'eil neach ànn a ni maith, cha 'n eil eadhon aon. —Salm xiv. 3.

b Is mallaichte gach neach, nach buanaich anns na h-uile nithibh a tha sgriobhta ann an leabhar an lagha, chum an deanamh —Gal. iii. 10.

c Oir is doilgheasan a làithean uile, agus is dubh-bhròn a shaothair, eadhon 'san oidhche cha ghabh a chridhe fois. —Ecl. ii. 23.

d Oir is e tuarasdal a pheacaidh am bàs. —Rom. vi. 23.

e Their *e* mar an céudna riusan air an lamh chli, imichibh uam a shluagh mallaichte, dh' ionnsuidh an teine shiorruidh, a dh' ulluicheadh do 'n diabhl agus do 'ainglibh.—Matt. xxv. 41.

20. C. *An d'fhag Dia an cinne-daoine uile gu bhi càillte ann an staid peacaidh agus truaighe?*

F. Air do Dhia, de 'fhior ghean maith Féin *a*, cuid a thaghadh roimh thoiseach an t-saoghail a chum na beatha maireannaich *b*, rinn E coimhcheangal gràis *c*, a chum an saoradh o staid peacaidh agus truaighe, agus an toirt gu staid slàinte tre Fhear-saoraidh *d*.

a Le gràs tha sibh air 'ur tearnadh.—Eph. ii. 5.

b A reir mar a thagh *e* sinn annsan mu'n do leagadh bunait an domhain, chum gu 'm bitheadh naomh agus neo-choireach na làthair-san, ann an gràdh.—Eph. i. 4.

c Rinn mi choimhcheangal ri m' Aon-Taghta.—Salm lxxxix. 3.

Agus bheir mi thu mar choimhcheangal do 'n t-sluagh, agus mar sholus do na cinnich.—Isa. xlii. 6.

d Anns am bheil againn saorsa tre fhuil-san, maitheanas nam peacaidhean, a réir saoihbreas a ghràis.—Eph. i. 7.

21. C. *Co e Fear-saoraidh dhaoine taghta Dhé?*

F. Is E aon Fhear-Saoraidh dhaoine taghta Dhé, an Tighearn Iosa Crisd *a*, neach, air Dha, bhi 'na Mhac Siorruidh do Dhia, rinneadh E na dhuine *b*; agus mar sin, bhà, agus mairidh E na Dhia agus na dhuine, ann an da nadur eadar-dhealaichte, agus ann an aon phearsa gu siorruidh *c*.

a Oir is aon Dia a ta ànn, agus aon eadar-meadhonair eadar Dia agus daoine, an duine Iosa Crisd.—1 Tim. ii. 5.

b Ach an uair a thainig coimhlionadh na h-aimsir, chuir Dia a Mhac féin uaith, a ghineadh o mhnaoi a rinneadh fo 'n lagh, chum gu 'n saoradh *e* iadsan a bha fo 'n lagh.—Gal. iv. 4.

c Iosa Criosd, an dé an diugh agus gu siorruidh an Ti ceudna.
—Heb. xiii. 8.

22. C. *Air do Criosd, a bhi na Mhac do Dhia, cionnus a rinneadh E'na dhuine.*

F. Rinneadh Criosd Mac Dhé na dhuine, le corp fìor agus anam reusanta a ghabhail da Féin *a*, air Dha a bhi le cumhachd an Spioraid Naoimh air a ghabhail ann am broinn na h-òighe Muire *b*; agus air a bhreith leatha, gidheadh as eugmhais peacaidh *c*.

a Uime sin, a mhèud 's gu bheil aig a chloinn comh-roinn a dh'fheadil agus a dh'fhuil, ghabh Esan mar an céudna roinn diubh sinn.—Eabh. ii. 14.

b Ioseph a mhic Dhaibhidh, na biodh eagal ort do bhean Muire a ghabhail a'd' ionnsuidh; oir an nì a tha air a ghineamhuinn innte, is ànn 'o an Spiorad Naomh a tha e.—Mata i. 20.

c Oir bha a shamhuil sin a dh'Ard shagart iomchuidh dhuinne, a bha naoimh, neo-lochdach, neo-thruaillidh air a dhealachadh o pheacaich.—Eabh. vii. 26.

23. C. *Ciod iad na drèuchdan a tha Criosd a cur an gnìomh mar ar Fear-saoraidh?*

F. Tha Criosd mar ar Fear-saoraidh a' cur an gnìomh drèuchd Faidh *a*, drèuchd Sagairt *b*, agus drèuchd Rìgh *c*; araon ann an staid 'irioslachaidh, agus 'àrdachaidh.

a Oir gu fìrinneach, thubhairt Maois ris na h-aithrichibh, togaidh an Tighearna 'ur Dia suas faidh dhuibh de 'ur braithribh mar mise.—Gnìomh iii. 23.

b Cha do glòraich Criosd e féin, gu bhi air a dheanamh 'na Ard-Shagart, ach an Ti a thubhairt ris, is tu mo Mhac, an diugh ghin mi thu.—Eabh. v. 5.

c Gidheadh dh'ùng mise mo Rìgh air Sion, mo shliabh naomhsa.—Salm ii. 6

24. C. *Cionnus a tha Criosd a' cur drèuchd Fàidh ann an gnìomh?*

F. Tha Criosd a' cur drèuchd Fàidh ann an gnìomh, le toil Dé, 'chum ar slàint', fhoillseachadh dhuinn le 'fhocal *a* agus le Spiorad *b*.

a Ach tha iad so sgrìobhta, chum gu 'n creideadh sibh gur e Iosa an Criosd Mac Dhé; agus a' creidsinn duibh, gu 'm bitheadh agaibh beatha troimh ainmsan.—Eoin xx. 31.

b Ach an uair a thig Esan, Spiorad na firinn, tredraichidh E sibh, a chum gach uile fhirinn.—Eoin xvi. 13.

25. C. *Cionnus a tha Criosd a' cur drèuchd Sagairt ann an gnìomh?*

F. Tha Criosd a' cur drèuchd Sagairt ann an gnìomh, le e Féin a thoirt suas aon uair mar iobairt *a*, chum ceartas Dhé a dhioladh *b*, agus sinne 'dheanamh réidh ri Dia *c*, agus le gnàth eadar-ghuidhe a dheanamh air ar son *d*.

a An uair a ghlan e ar peacaidhean troimhe Féin, shuidh E air deas lamh na mórachd anns na h-àrdaibh.—Eabh. i. 3.

Thugadh Criosd a suas aon uair a thoirt air falbh peacaidhean mhóran.—Eabh. ix. 28.

b Agus as eugmhais dòrtadh fola, cha 'n eil maitheanas ri fhaotainn.—Eabh. ix. 22.

c Tha sinn a deanamh gàirdeachais ann an Dia, 'tre ar Tighearn' Iosa Criosd, tre an d' fhuair sinn an nis an réite.—Rom. v. 11.

d Tha E mar an céudna comasach air an dréum a thig a dh' ionnsuidh Dhé trìdsan, a thearnadh gu h-ìomlan, do bhrìgh gu 'm bheil E beò gu sìorruidh, gu eadar-ghuidhe a dheanamh air an son.—Eabh. vii. 25.

26. C. *Cionnus a tha Criosd a' cur drèuchd Rìgh ann an gnìomh?*

F. Tha Criosd a' cur dréuchd Rìgh ann an gnìomh le sinne chur fo cheannsal dha

Féin *a* le ar riaghladh *b* agus ar dìonadh *c*, agus le cosgadh a chur, agus buaidh a thoirt, air na h-uile a tha na 'n naimhdean Dha-san agus dhuinne *d*.

a Bithidh do shluagh ro thoileach ann an latha do chumhachd.—Salm cx. 3.

b Oir is e an Tighearn' ar breitheamh ; is e an Tighearn' ar fear tabhairt lagha ; is e an Tighearn' ar Rìgh ; tearnaidh E sinn.—Isa. xxxiii. 22.

c Agus bithidh duine mar ionad-fasgaidh o'n ghaoith, agus mar dhèidein o'n doininn.—Isa. xxxii. 2.

d Oir is éigin gu 'n rìoghaich E, gus an cuir e a naimhdean uile fo a chosaibh.—1 Cor. xv. 25.

27. C. *Cionnus a bha Crìosd air irioslachadh ?*

F. Bha Crìosd air irioslachadh, le bhi air a bhreith, agus sin ann an staid iosal *a* ; air a dheanamh fo 'n lagh *b* ; dol fo thruaighibh na beatha so ; fo fheirg Dhé, agus fo bhàs malluichte a chroinn-chéusaidh *d* ; le bhi air àdhlacadh, agus fantuinn fo chumhachd a bhàis re seala *e*.

a Agus rug i a ceud-ghin mic, agus phaisg E ann am brat-spéilidh : agus chuir i na luidhe ann am prasaich E : do bhrìgh nach robh àit' aca 's an tigh-osda.—Luc. ii. 7.

b Chuir Dia a Mhac féin uaith, a ghineadh o mhnaoi, a rinn-eadh fo 'n lagh.—Gal. iv. 4.

c Tha e air a dhimeas, agus air a chur air chul le daoineibh, 'na dhuine dhoilghiosan, agus eòlach air bròn.—Isa. liii. 3.

d Agus an uair a chéus iad e roinn iad, a thrusgan.—Marc. xv. 24.

Ach b' i toil an Tighearn' a bhruthadh, chuir E fo' amhghar e.—Isa. liii. 10.

e Agus gu 'n d' adhlacadh E.—1 Cor. xv. 4.

28. C. *Cionnus a tha Crìosd air àrduchadh ?*

F. Tha Crìosd air àrduchadh, ann na aiseirigh 'o na mairbh' air an treas latha *a* ;

'na dhol suas gu nèamh *b* 'na shuidhe air deas-laimh Dhé an t-Athair *c* agus 'na theachd. a rìs, a thoirt breith air an t-saoghal air an latha dheireannach *d*.

a Agus gu 'n d' éirich e a ris, air an treas latha, a réir nan sgrìobtuir.—1 Car. xv. 4.

b Ghabhadh suas gu nèamh E.—Marc. xvi. 19.

c Agus shuidh E air deas laimh Dhé.—Marc. xvi. 19.

d Do bhrìgh gu 'n do shuidhich E latha, anns an d' thoir E breith air an t-saoghal ann am fireantachd, tre an duine sin a dh' òrduich E.—Gnìomh xvii. 31.

29. C. *Cionnus a tha sinn air ar deanamh 'nar luchd compairt de 'n t-saorsa 'choisinn Criosd?*

F. Tha sinn air ar deanamh 'nar luchd compairt de 'n t-saorsa 'choisinn Criosd, leis an t-saorsa sin féin a bhi air a cur ruinne gu h-éifeachdach leis an Spiorad Naomh *a*.

a An deigh dhuibh creidsinn ann, chuireadh séula oirbh le Spiorad Naomh sin a gheallaidh.—Eph. i. 13.

30. C. *Cionnus a tha 'n Spiorad a cur ruinne na saorsa a choisinn Criosd?*

F. Tha an Spiorad a' cur ruinne na saorsa a choisinn Criosd, le creidimh oibreachadh annainn agus mar sin g'ar dluth-cheangal ri Criosd ann nar gairm éifeachdach.

a Ach is e toradh an Spioraid creidimh.—Gal. v. 22.

b Neach an deigh dhuibh creidsinn ann, chuireadh séula oirbh le Spiorad Naomh sin a gheallaidh.—Eph. i. 13.

31. C. *Ciod i a ghairm éifeachdach?*

F. Is i a ghairm éifeachdach obair, Spioraid Dé *a*, leis am bheil e dearbhadh

oirnn ar peacadh agus ar truaighe *b*, a soill-seachadh ar n-inntinn ann an eòlas air Criosd *c*, aig ath-nuathachadh ar toile *d*; agus mar sin, 'ga ar deanamh deònach agus comasach, air Iosa Criosd a dhlu-ghabhail thugainn *d* mar a tha E air a thairgse dhuinn gu saor anns an t-soisgeil *e*.

a Is e an Spiorad a bheothaicheas, cha 'n eil tairbhe air bith anns an fhèil.—Eoin vi. 63.

b 'N uair a thig Esan, bheir e dearbh-shoilleireachd do 'n t-saoghal mu pheacadh.—Eoin xvi. 8.

c A dh' fhosgladh an sùl, a chum gu 'n tionndaidh iad o' dhorchadas gu solus.—Gnìomh xxv. 18.

d Bithidh do shluagh ro-thoileach ann an latha do chumhachd.—Salm cx. 3.

e Agus ge b'e neach leis an àill, gabhadh e uisge na beatha gu saor.—Taisb. xxii. 17.

32. C. *Ciod iad na sochairean a tha iadsan a th' air an gairm gu h-éifeachdach, a faighinn anns a bheatha so?*

F. Is iad na sochairean a ta iadsan a th' air an gairm gu h-éifeachdach a faighinn anns a bheatha so, fireanachadh *a*, uchd-mhacachadh *b*, agus naomhachadh; maille ris gach sochair eile, a ta anns a bheatha so 'ga 'n co-chuideachadh, no a sruthadh uatha so *c*.

a An dréam a ghairm E dh' fhìreanaich E.—Rom. viii. 30.

b A mheud 'us a ghabh ris, thug E dhoibh cumhachd a bhi 'nan cloinn do Dhia.—Eoin i. 12.

c Neach a rinneadh dhuinne le Dia, na naomhachadh.—1 Cor. i. 30.

33. C. *Ciod e fìreanachadh ?*

F. Is e fìreanachadh gnìomh saor ghràis Dé *a*, anns am bheil e maitheadh dhuinn gu saor ar n-uile pheacaidhean *b*, agus a gabhail ruinn mar fhìreanaibh 'n a fhianuis féin *c*, agus sin a mhàin air sgàth fireantachd Chrìosd, air a meas dhuinn, agus air a gabhail thugainn le creidimh a mhàin.

a Air dhoibh a bhì air am fireanachadh gu saor le a ghràs tre an t-saorsa a th' ann an Iosa Crìosd.—Rom. iii. 24.

b Is beannaichte èsan d' an do mhaitheadh eusaontas da 'm bheil a pheacadh air fholach. Is beannaichte an duine nach cuir an Tighearn' eucairt as a leth.—Salm xxxii. 1, 2.

c Chum cliù glòir a ghràis tre an d'rinn E sinn taitneach ann na Mhac gràdhach.—Eph. i. 6.

Amhuil mar a tha Daibhidh a' cur an céill beannachadh an duine sin, d' am meas Dia fireantachd as éugmhais oibre.—Rom. iv. 6.

Ach a nis tha fireantachd Dhé air a foillseachadh as éugmhais an lagha, a faotainn fianuis o'n lagh agus o na fàidhibh. Eadhon fireantachd Dhé tre chreidibh Iosa Crìosd, dona h-uile, agus air na h-uile a chreideas. Rom. iii. 21, 22.

34. C. *Ciod e uchd-mhacachadh.*

F. Is e uchd-mhacachadh gnìomh saor ghràis Dé, leis a' bheil sinn air ar gabhail ann an aireamh cloinn Dhé *a* agus a faighainn còir air gach sochair a bhuineas dhoibh *b*.

a Feuch ciod a ghnè ghràidh a thug an t-Athair dhuinne, gu 'n goirte clann Dhé dhinn.—1 Eoin iii. 1.

b Agus ma 's clann is oighreachan air Dia, agus co-oighreachan maille ri Crìosd.—Rom. viii. 17.

35. C. *Ciod e naomhachadh ?*

F. Is e naomhachadh, obair saor ghràis Dé, leis am bheil sinn air ar n-ath-nuath-

achadh anns an duine gu h-ìomlan a réir iomhaigh Dhé, agus air ar deanamh comasach ni 's mo agus ni 's mo, air bàsachadh do n' pheacadh, agus 'teachd beò do 'fhìreantachd.

a Le gràs tha sibh air 'ar tearnadh.—Eph. ii. 5.

b Agus gu 'n cuir sibh umaibh an nuadh-dhuine, a tha air a chruthachadh a réir Dhé ann am fireantachd agus am fìor naomhachd.—Eph. iv. 24.

Gu 'n cuir sibh dhibh a thaobh a chéud chaithe-beatha, an seann duine a tha truailidh, a réir nan ana-miann cealgach ; agus gu 'm bi sibh air 'ur ath-nuathachadh ann 'an spiorad 'ur n-inntinn ; agus gu 'n cuir sibh umaibh an nuadh dhuine.—Eph. iv. 22—24.

36. C. *Ciod iad na sochairean a ta sa bheatha so a co-chuideachadh no 'sruthadh 'o fhìreanachadh uchd-mhacachadh agus naomhachadh ?*

F. Is iad na sochairean a ta 'sa bheatha so a' co-chuideachadh no a sruthadh 'o fhìreanachadh uchd - mhacachadh agus naomhachadh, dearbhachd air gràdh Dhé *a*, sìth coguis *b*, aoibhneas anns an Spiorad Naomh *c*, fàs ann an gràs *d* agus buanachadh ann a dh'ionnsuidh na crìche *e*.

a Tha gràdh againne dhàsan, do bhrìgh gu 'n do ghràdhaich esan sinne air tùs.—1 Eoin iv. 19.

b Air dhuinn a bhi air 'ur fireanachadh tre chreidimh, tha sìth againn ri Dia, tre ar Tighearn' Iosa Crìosd.—Rom. v. 1.

c Agus tha sinn a deanamh gairdeachais ann an dochas glòire Dhé.—Rom. v. 2.

d Tha slighe nam firean mar an solus dealrach, a dhealraicheas na 's mo agus na 's mo, gu ruig an là ìomlan.—Gnath. iv. 18.

e Air 'ur coimhead le cumhachd Dhé tre chreidimh chum glàinte.—1 Pead. i. 5.

37. C. *Ciod iad na sochairean a tha na creidmhhich a faighainn o Chrìosd aig àm am bàis?*

F. Aig àm am bàis tha anama nan creidmheach, air an deanamh foirfe ann an naomhachd agus air ball a dol a chum glòire; agus air do'n cuirp' a bhi sior-cheangailte ri Crìosd, tha iad a gabhail fois 'nan uaighean gus an 'tig an aiseirigh.

Spioradaibh nam firean air an deanamh foirfe — Eabh. xii. 23.

Agus thàrladh gu 'n d' fhuair an duine bochd bàs, agus gu 'n do ghiulaineadh leis na h-ainglibh e gu uchd Abraham. — Luc. xvi. 22.

Oir ma chreideas sinn gu 'n d' fhuair Iosa bàs, agus gu 'n d' éirich e a ris, amhuil sin, mar an céudna an dréum a choidil ann an Iosa, bheir Dia maille ris. — 1 Tesal. iv. 14.

38. C. *Ciod iad na sochairean a tha na creidmhhich a faighinn o Chrìosd aig an aiseirigh?*

F. Aig an aiseirigh, air do na creidmhhich a bhi air an togail suas ann an glòir *a*, bithidh iad air an aideachadh gu follaiseach *b*, agus air an làn shaoradh aig latha 'bhreitheanais *c*, agus air an deanamh uile-bheannaicht', ann an Dia a lan-mhealtuinn gu sìorruidh *d*.

a Cuirear e ann an eas-urram; togair ann an glòir e. — 1 Cor. xv. 43.

b Féuch mise agus a chlann a thug Dia dhomh. — Eabh. ii. 13.

c Anns an àm sin deir an Tighearn', iarrar aingidheachd Israeil agus cha bhi i ann; agus lochdan Iudah ach cha bhi iad r'am faotainn. — Ier. l. 20.

d Tha lànachd aoibhneis a'd' lathair-sa; tha mór-shubhachas aig do dheas laimh gu sìorruidh. — Salm xvi. 11.

39. C. *Ciod e an dleasanais a tha Dia aig iarraidh air an duine ?*

F. Is e an dleasanais a tha Dia aig iarraidh air an duine, ùmhlachd a thoirt d'a thoil mar a ta i air a foillseachadh *α*.

α Cluinneamaid brìgh na chaidh a ràdh uile ; bitheadh eagal Dé ort, agus gleidh 'aitheantan : oir is e so dleasanais iomlan an duine.—Ecl. xii. 13.

40. C. *Ciod an riaghailt ùmhlachd a thug Dia do 'n duine air tùs ?*

F. Is i an riaghailt ùmhlachd a thug Dia do 'n duine air tùs, lagh na 'm modhanna.

Sibhse a fhuair an lagh le frithealadh nan aingeal.—Gnìomh vii. 53.

41. C. *C' àit a' bheil lagh na 'm modhanna air a chur sìos gu h-aithghearr iomlan ?*

F. Tha lagh na 'm modhanna air a chur sìos gu h-aithghearr iomlan, anns na deich àitheantaibh.

Agus sgriobh e air na clair, a réir a chéud sgriobhaidh, na deich àitheantan a labhair an Tighearna ribh air an t sliabh.—Deut. x. 4.

42. C. *Ciod is suim do na deich àitheantaibh ?*

F. Is e is suim do na deich àitheantaibh, an Tighearna ar Dia a ghràdhachadh le ar n-uile chridhe, le 'r n-uil' anam, le ar n-uile neart, le ar n-uil' inntinn, agus ar coimhearsnach a ghràdhachadh mar sinn féin *α*.

Agus thubhairt Iosa, gràdhaichidh tu an Tighearna do Dhia le d' uile chridhe, agus le d' uil' anam, agus le d' uil' inntinn. Is i so a chéud àithne, agus an àithne mhór. Agus is cosmhuil an dara te rithe so, gràdhaichidh tu do choimhearsnach mar thu féin.—Mata. xxii. 37, 38, 39.

43. C. *Ciod e roimh-ràdh nan deich àitheantan?*

F. Tha roimh-ràdh nan deich àitheantan, air a chur sìos anns na briathraibh so, “is mise an Tighearna do Dhia, a thug a mach thu a tìr na h-Eiphit, a tigh na daorsa.”

Ecsod. xx. 2.

44. C. *Ciod a tha roimh-ràdh nan deich àitheantan a' teagasg dhuinn?*

F. Tha roimh-ràdh nan deich àitheantan a teagasg dhuinn, a chionn gur e Dia is Tighearn' ann, agus gu 'r e ar Dia-ne E, agus ar Fear-Saoraidh, uime sin gu 'm bheil e mar fhiachaibh oirn 'uil' àitheantan a choimhead *a*.

a Cha leibh féin sibh; oir cheannachadh le luach sibh, uime sin, thugaibh glòir do Dhia le 'ur corp, agus le 'ur spiorad 'is le Dia.—1 Cor. vi. 19, 20.

45. C. *Ciod i a chéud àithne?*

F. Is i a chéud àithne, “na biodh dée sam bith eile agad a' m' làthair-sa.”

Ecsod. xx. 3.

46. C. *Ciod a tha a chéud àithne aig iarraidh?*

F. Tha a chéud àithne aig iarraidh oirn' aithneachadh agus aideachadh, gur e Dia a mhàin an t-aon Dia fìor, agus ar Dia-ne *a*, agus aoradh, agus glòir a thoirt dha, a réir sin *b*.

a Agus thusa a Sholamh, a mhic, bitheadh aithne agad air Dia d' athair, agus dean seirbhis dha le cridhe iomlan, agus le inntinn thoileach.—1 Eachd. xxviii. 9.

b Bheir thu aoradh do 'n Tighearna do Dhia, agus dhasan 'na aonar ni thu seirbhis.—Mata. iv. 10.

47. C. *Ciod a tha a chéud àithne a' toirmeasg?*

F. Tha a chéud àithne a' toirmeasg, an Dia fìor àicheadh *a*, no an t-aoradh agus a ghlòira bhuineas a mhàin Dhàsan mar Dhia, agus ar Dia-ne, a chumail uaithe, no a thoirt do neach air bith eile *b*.

a Ach ge b'e neach a dh' àicheadhas mise am fianuis dhaoine, àicheadhar èsan am fianuis aingle Dhé.—Luc. xii. 9.

b Thugaibh do 'n Tighearna a ghlòir 'is cubhaidh d'a ainm.—Salm. xxix. 2.

48. C. *Ciod a tha na briathran so 'sa chéud àithn', "a'm' fhianuis," gu h-àraid a teagasg dhuinn?*

F. Tha na briathran so 'sa chéud àithn', "a'm' fhianuis" a teagasg dhuinn, gu 'm bheil Dia, d'an leir na h-uile nithe *a*, a toirt aire do 'n pheacadh so,—eadhon dia sam bith eile bhi againn; agus gu 'm bheil E ro-dhiombach air a shon *b*.

a Agus cha 'n eil creutair sam bith, nach eil follaiseach 'na lathair-san; ach tha na h-uile nithe lomnachd, agus fosgailte, do shuilibh an Ti do am féum sinn cunntas a thabhairt.—Eabh. iv. 13.

b Oir cha dean thu aoradh do dhia sam bith eile, oir an Tighearna do 'n ainm Eudmhor, is Dia éudmhor e.—Ecs. xxxiv. 14.

49. C. *Ciod i an dara àithne?*

F. Is i an dara àithne, "Na dean dhuit féin dealbh snaidhte, no coslas sam bith, a dh'aon ni, a tha 's na nèamhan shuas, no air an talamh shios, no 's na h-uisgeachaibh a tha fo 'n talamh; na crom thu féin sìos doibh, agus na dean seirbhis doibh, oir is mise an Tighearna do Dhia, is Dia éudmhor

mi a' leantuinn aingidheachd nan aithrich-ean air a chloinn gus an treas, agus an ceathramh ginealach, dhiubhsan a dh' fhuathaicheas mi ; agus a nochdadh trècair do mhiltibh dhiubhsan a ghràdhaicheas mi, agus a choimhideas m' àitheantan."

Ecs. xx. 4, 5, 6.

50. C. *Ciod a tha an dara àithn' aig iarruidh ?*

F. Tha an dara àithn' aig iarruidh, gach uile ghnè aoraidh, agus orduigh diadhaidh, a dh' aithn' Dia 'na fhocal, a ghabhail thugainn, a choimhead againn *a*, agus a ghleidheadh gu glan iomlan *b*.

a Agus thubhairt e riu, socraichibh 'ur cridhe air na focail uile, air am bheil mise a' toirt fianuis 'n'ur measg air an latha 'n diugh, a dh' àithneas sibh do 'r cloinn a choimhead, a chum gu 'n dean iad uile bhriathran an lagha so.—Deut. xxxii. 46.

b Oir féuch (tha e aig radh) gu 'n dean thu na h-uile nithe, a réir an t-saimpleir, a nochdadh dhuit anns an t-sliabh.—Eabh. viii. 5.

51. C. *Ciod a tha an dara àithne a' toirmeasg ?*

F. Tha an dara àithne a' toirmeasg, aoradh a thoirt do Dhia tre iomhaighean *a*, no air mhodh sam bith eile, nach eil orduichte 'na fhocal féin.

a Thugaibh uime sin an aire mhaith dhuibh féin, oir cha 'n fhaca sibh gnè choslais sam bith, anns an là, anns an do labhair an Tighearna ribh ann an Horeb, a meadhon an teine ; air eagal gu 'n truail sibh sibh féin, agus gu 'n dean sibh dhuibh féin dealbh snaidhte, coslas riochd air bith.—Deut. iv. 15, 16.

Gach ni a tha Mise aig àithneadh dhuibh, thugaibh an aire gu 'n dean sibh e ; cha chuir thu ris, ni mo a bheir thu ni sam bith uaith.—Deut. xii. 32.

52. C. *Ciod iad na réusanan a tha ceangailte ris an dara àithne?*

F. Is iad na réusanan a tha ceangailte ris an dara àithne, àrd uachdaranachd Dhé os ar ceann *a* ; an t-seilbh chòir a tha aig annainn *b* ; agus an t-éud a th' aige d'a aoradh féin *c*.

a Oir is Dia mór an Tighearn, agus is Rìgh mór e os ceann nan uile dhiathan.—Salm xc. 3.

b Oir is Esan ar Dia, agus is sinne sluagh ionaltraidh-san, agus caoraich a làimhe.—Salm xc. 7.

c Thugaibh an aire dhuibh féin air eagal gu 'n di-chuimhnich sibh coimh-cheangal an Tighearna 'ur Dé, a rinn e ribh ; agus gu 'n dean sibh dhuibh féin dealbh snaidhte, coslas ni air bith a thoirmisg an Tighearna do Dhia dhuit. Oir is teine dian-loisgeach an Tighearna do Dhia ; is Dia éudmhor E.—Deut. iv. 23, 24.

53. C. *Ciod i an treas àithne?*

F. Is i an treas àithne, “na tabhair ainm an Tighearna do Dhé an diomhanas ; oir cha mheas an Tighearna neo-chiontach èsan, a bheir ainm ann an diomhanas.”

Ecs. xx. 7.

54. C. *Ciod a tha an treas aithne aig iarruidh?*

F. Tha an treas àithn' aig iarruidh, gnàthachadh naomh urramach a dheanamh air ainmean *a*, buaidhean *b* feartan *c* or-duighean *d*, briathran *e*, agus oibribh Dhé *f*.

a Ar n-Athair a ta air neamh gu naomhaichear D' ainm.—Mata. vi. 9.

b Ardaichibh Esan a tha marcachd air na neamhan le ainm Iah.—Salm lxviii. 4.

c Co air nach bitheadh eagal romhad o Thighearn ; agus nach d' thugadh glòir do d' ainm.—Taisb. xv. 4.

d O éirigh na gréine, gu ruig a dol sìos, bithidh m' ainmsa mór am measg nan cinneach ; agus anns gach àite tairgear tùis do m' ainm-sa, agus tabhartas fìor ghlan.—Mal. i. 11.

e Dh' àrdaich thu d' fhocal, os ceann d' ainme uile.—Salm. cxxxvii. 2.

f Molaidh d' oibre gu léir thu a Thighearn.—Salm cxlv. 10.

55. C. *Ciod a tha an treas àithn' a' toirmeasg ?*

F. Tha an treas àithn' a' toirmeasg, mi-naomhachadh, no mi-ghnàthachadh, a dheanamh air ni sam bith, leis am bheil Dia 'ga fhoillseachadh féin dhuinn.

Mar 'toir thu an aire, uile briathran an lagha so a dheanamh, a tha sgriobhta san leabhar so, a chum gu 'm bi eagal an ainm ghlòrmhoir agus uamhasaich so ort,—AN TIGHEARNA DO DHIA ; an sin, ni an Tighearna do phlàighean iongantach.—Deut. xxviii. 58, 59.

56. C. *Ciod an réusan a tha ceangailte ris an treas àithne ?*

F. Is e an réusan a tha ceangailte ris an treas àithne ; ge d' dh' fhaodadh luchd-brisidh na h-àithne so, dol as 'o bhreithcanas a thaobh dhaoine, gidheadh nach fuiling an Tighearna ar Dia dhoibh, dol as 'o 'cheart bhreitheanas féin a.

a Ach mur dean sibh mar so, féuch pheacaich sibh an aghaidh an Tighearna ; agus bithibh cinnteach, gu 'm faigh 'ur peacadh a mach sibh.—Air. xxxii. 23.

57. C. *Ciod i an ceathramh àithne ?*

F. Is i an ceathramh àithne, “ cuimhnich latha na Sàbaid a naomhachadh. Sè laithean saothraichidh tu, agus ni thu d' obair uile ; ach air an t-seachdamh latha tha Sàbaid an Tighearna do Dhé, air an

latha sin, na dean obair sam bith ; thu féin, no do mhac, no do nighean, d' òglach, no do bhan-oglach, no d' ainmhidh, no do choigreach a ta an taobh a stigh do d' gheataibh ; oir ann an sè laithibh rinn an Tighearna na nèamhan agus an talamh ; an fhairge agus gach ni a ta annta ; agus ghabh E fois air an t-seachdamh latha; air an aobhar sin, bheannaich an Tighearna latha na Sàbaid agus naomhaich se e."

Ecsod. xx, 8, 9, 10, 11.

58. C. *Ciod a tha an ceathramh àithne aig iarraidh?*

F. Tha an ceathramh àithne aig iarraidh, coimhead naomh a dheanamh do Dhia air na h-amannan suidhichte, a dh' òrduich E 'na fhocal *a* ; gu h-àraidh aon latha iomlan de na seachd laithean, gu bhi na Shàbaid naomh dha féin *b*.

a Is iad sin féillean an Tighearna, eadhon comhghairmean naomha a ghairmeas sibh, 'na amannaibh féin.—Leibh. xxiii, 4.

b Thoir an aire latha na Sàbaid a naomhachadh mar a dh' aithn an Tighearna do Dhia dhuit.—Deut. v. 12.

59. C. *Ciod an latha de na seachd laithean, a dh' òrduich Dia gu bhi 'na Shàbaid gach seachduin ?*

F. O thoiseach an t-saoghail a nuas gu aiseirigh Chrìosd, dh' òrduich Dia an seachdamh latha gu bhi na Shàbaid gach seachduin *a* ; ach riamh o sin, agus gu ruige deireadh an t-saoghail, a chéud latha

de 'n t-seachduin, gu bhi na Shàbaid naomh do na Criosduidhean b.

a Agus bheannaich Dia an seachdamh latha, agus naomh-aich Se e, do bhrìgh gur ann air a ghabh e fois o obair uile, a chruthaich Dia agus a rinn E.—Gen. ii. 3.

b Oir an Ti a chaidh steach do a shuaimhneas, ghabh Esan tàmh o oibribh, amhuil a ghabh Dia o oibribh féin.—Eabh. iv. 10.

Agus air a chéud latha de 'n t-seachduin, air do na deisciob-luidh cruinneachadh an ceann a cheile a bhriseadh arain, (1 Cor. xi. 23, 24.) shearmonaich Pol doibh.—Gnìomh. xx. 7.

Air a chéud latha de 'n t-seachduin, cuireadh gach aon agaibh ni air leth anns an ionmhas, a réir mar a shoirbhich leis.—1 Cor. xvi. 2.

Bha mi 'san Spiorad air latha an Tighearna.—Taisb. i. 10.

60. C. *Cionnus is coir an t-Sàbaid a naomhachadh?*

F. Is coir an t-Sàbaid a naomhachadh, le fois naomh urramach a ghabhail rè fad' an latha sin, eadhon 'o ghnothaichean saoghalta, agus aighear, agus sùgradh, a tha ceadaichte air laithean eile, agus an ùin' uile a bhuileachadh gu diomhair agus gu follaiseach ann an aoradh an Tighearn', saor o mheud 'us a ta iomchuidh a chaith-eamh, ann an oibribh na h-éigin agus na tràcair.

Faicibh do bhrìgh gu 'n d' thug an Tighearna dhuibh an t-Sàbaid, air an aobhar sin, tha e a' tabhairt dhuibh air an t-seachdamh latha, aran dha latha. Fanaibh, gach duine 'na àite féin; na rachadh duine sam bith a mach as àite air an t-seachdamh latha.—Ecsod. xvi. 29.

Ma philleas tu air falbh do chos air mo latha naomh-sa, agus gu 'n abair thu ris an t-Sàbaid Toilintinn—ri latha naomh an Tighearna Urramach, agus gu 'n tabhair thu onoir dhi, gu 'n bhi leantuinn do shlighean féin, no gabhail do shòlas féin, no labhairt do bhriathran féin, an sin gabhaidh tu tlachd anns an Tighearn, agus bheir mis' ort marcachd air

ionadaibh arda na talmhainn, agus beathaichidh mi thu le oighreachd Iacoib d' athair ; oir labhair béul an Tighearna e.—Isa. lviii. 13, 14.

61. C. *Ciod a tha an ceathramh àithne a' toirmeasg ?*

F. Tha an ceathramh àithne a' toirmeasg, na dleasanasan a tha i 'g aithne dhuinn a dhearmad *a*, no an coimhlionadh gu mi-chùramach *b* ; an t-Sàbaid a mhi-naomhachadh le diomhanas *c*, no le sin a dheanamh a tha cronail ann féin *d* ; no le smuaintean, briathran, no gnìomharan neo-fhéumail, mu 'r gnothaichean, agus ar toilinntinn shaoghalta *e*.

a Is an-aobhinn dhuibh a sgrìobhaichean agus Fhairiseacha a chealgairan—bu choir dhuibh iad so a dheanamh ; agus gun iad sud fhagail gun deanamh.—Mata. xxiii. 23.

b Criothnaichibh, sibhse 'tha suaimhneach ; bithibh gun fhois sibhse tha gun umhail.—Isa. xxxii. 11.

c Agus thubhairt e riu, C'ar son a tha sibh n'ur seasamh an so feadh an latha diomhanach ?—Mata. xx. 6.

d Ach dh' fholach iad an suilean o mo shàbaidean, agus tha mi air mo mhi-naomhachadh 'n am measg.—Esec. xxii. 26.

e Agus gu'n tabhair thu onoir dhi, gun bhì leantuinn do shlighean féin, no gabhail do shòlas féin, no labhairt do bhriathran féin.—Isa. lviii. 13.

62. C. *Ciod iad na réusanan a tha ceangailte ris a cheathramh àithne ?*

F. Is iad na réusanan a tha ceangailte ris a cheathramh àithne, gu 'm bheil Dia a' ceadachadh dhuinn sè laithean de 'n t-seachduin air son ar gnothaichean féin *a* ; gu 'm bheil E 'g agradh coir àraidh dha féin air an t-seachdamh latha *b* ; an eiseimpleir

a thug E féin seachad, agus gu'n do bheannaich E latha na Sàbaid c.

a Se laithean saothraichidh tu agus ni thu d' obair uile.—Ecsod. xx. 9.

b Air an t-seachdamh latha tha Sàbaid an Tighearna do Dhé.—Ecsod. xx. 10.

c Ghabh E fois air an t-seachdamh latha, air an aobhar sin bheannaich an Tighearna latha na Sàbaid.—Ecsod. xx. 11.

63. C. *Ciod i an cuigeamh àithne?*

F. Is i an cuigeamh àithne “Thoir onoir do d'athair agus do d'mhàthair, a chum gu'm bi do laithean buan, air an fhearann a tha an Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.”

Ecsod. xx. 12.

64. C. *Ciod a tha an cuigeamh àithne aig iarraidh?*

F. Tha an cuigeamh àithne aig iarraidh, an onoir a choimhead, agus gach dleasanais a choimhlionadh, a bhuineas do gach neach a réir an inbhe, agus an daimh fa leth d'a chéile—ma's ann an àrd inbhe, no an inbhe iosal, no ann an coimeas inbhe.

a Air dhuibh a bhi umhal d'a chéile ann an eagall Dé.—Eph. v. 21.

b Thugaibh urram do na h-uile dhaoine.—1 Pead ii. 17.

c Ann an urram a' toirt toiseach gach aon d'a chéile.—Rom. xii. 10.

65. C. *Ciod a tha 'n cuigeamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha 'n cuigeamh àithne a' toirmeasg ni sam bith a dhearmad, no 'dheanamh, an aghaidh na h-onoir agus an dleasanais a bhuineas do gach neach a réir an inbhe, agus an daimh' fa leth d'a chéile.

66. C. *Ciod an réusan a tha ceangailte ris a chuigeamh àithne?*

F. Is e an réuson a tha ceangailte ris a chuigeamh àithne, gealladh air sonas agus saoghal fada, do uile luchd-coimhead na h-àithne so; a réir agus mar a bhitheas sin a chum glòir' Dhé, agus am maith féin.

Thoir urram do d'athair agus do d'mhàthair, is i so a chéud àithne le gealladh.—Eph. vi. 2.

67. C. *Ciod i an seathamh àithne?*

F. Is i an seathamh àithne, “na dean mortadh.”

Ecsod. xx. 13.

68. C. *Ciod a tha an seathamh àithne aig iarraidh?*

F. Tha an seathamh àithne aig iarraidh oirn' gach uile dhìchioll laghail a dheanamh, chum ar beatha féin, agus beatha dhaoin' eile 'choimhead *a*.

a Oir cha d' thug duin' air bith, fuath riamh d'a fheòil féin —Eph. v. 29.

Gràdhaich do choimhearsnach mar thu féin.—Rom. xiii. 9

69. C. *Ciod a tha an seathamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha an seathamh àithne a' toirmeasg, ar beatha féin *a*, no beatha ar coimhearsnaich, a thoirt air falbh gu h-éucorach, no ni sam bith a chuidicheas gu sin a dheanamh *b*.

a Na dean cron sam bith ort féin.—Gnìomh. xvi. 28.

b Ge be 'dhòirteas fuil duine, le duine dòirtear fhuil-san.—Gen ix. 6.

70. C. *Ciod i an seachdamh àithne?*

F. Is i an seachdamh àithne, “na dean adhaltrannas.”

Ecsod. xx. 14.

71. C. *Ciod a tha an seachdamh àithne aig idruidh?*

F. Tha an seachdamh àithne aig iarruidh, ar geamnuidheachd féin, agus geamnuidheachd ar coimhearsnaich, a choimhead, ann an cridhe, ann an cainnt, agus ann am beusaibh *a*.

a Oir is ann a cridhe dhaoine a thig a mach droch smuaintean adhaltranas, striopachas.—Marc. vii. 21.

Na tigeadh cainnt thruaillidh air bith, a mach as 'ur béul.—Eph. iv. 29.

72. C. *Ciod a ta an seachdamh àithne 'toirmeasg?*

F. Tha an seachdamh àithne a' toirmeasg, gach uile smuaintean, bhriathran, agus ghnìomhran neo-gheamnuidh.

Ach na bitheadh striopachas, agus gach uile neò-ghloin', urrad air ainmeachadh 'nar measg, mar is eubhaidh do naoimh. No draosdachd, no comhradh amaideach.—Eph. v. 3, 4.

73. C. *Ciod i an t-ochdamh àithne?*

F. Is i an t-ochdamh àithne, “na dean gaduidheachd.

Ecsod. xx. 15.

74. C. *Ciod a ta an t-ochdamh àithne aig iarruidh?*

F. Tha an t-ochdamh àithne aig iarruidh, ar saoibhreas saoghalta féin, agus saoibhreas saoghalta dhaoin' eile, a chur air aghaidh gu laghail.

Ulluchibh nithe ciatach am fianuis nan uile dhaoine.—Rom. xii 17.

75. C. *Ciod a ta an t-ochdamh àithne a toirmeasg?*

F. Tha an t-ochdamh àithne a' toirmeasg, gach ni a bhacas ar saoibhreas saogh-alta féin, no saoibhreas saoghalta nar coimhearsnaich gu h-éucorach.

Bithidh èsan na dhuine bochd, a ghràdhaicheas sògh; an ti a ghràdhaicheas fion agus oladh cha 'n fhàs e saibhir.—Gnàth. xxi. 17.

Eididh turra-chodal duine le luideagaibh.—Gnàth. xxiii. 22.

76. C. *Ciod i an naothamh àithne?*

F. Is i an naothamh àithne, “na tabhair fianuis bhréige an aghaidh do choimhearsnaich.

Ecsod. xx. 16.

77. C. *Ciod a ta an naothamh àithne aig iarraidh?*

F. Tha an naothamh àithne aig iarraidh, an fhìrinn a choimhead eadar duin' agus duine; agus ar deadh ainm féin, agus deadh ainm ar coimhearsnaich a sheasamh; agus a chur air aghaidh; gu h-àraid ann am fianuis a dheanamh.

So na nithe a ni sibh, labhraidh gach neach an fhìrinn ri 'choimhearsnach, deanaibh breitheanas na firinn, agus na sithe, 'n 'ur geatachaibh.—Sech. viii. 16.

78. C. *Ciod a ta an naothamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha an naothamh àithne a' toirmeasg, gach ni 'tha cronail do 'n fhìrinn, no ni éucoir air ar deadh ainm féin, no air deadh ainm ar coimhearsnaich.

Co dh' fhanas ann a'd' phaillion? Esan a labhras an fhìrinn 'na chridhe, nach dean cul-chaineadh le theangaidh.—Salm xv. 1, 23.

79. C. *Ciod i an deicheamh àithne?*

F. Is i an deicheamh àithne, “ Na sànn-taich tigh do choimhearsnaich, na sànn-taich bean do choimhearsnaich, no 'òglach, no 'bhan-oglach, no 'dhamh, no 'asal, no aon ni a's le do choimhearsnach.

Ecsod. xx. 17.

80. C. *Ciod a ta an deicheamh àithne aig iarruidh?*

F. Tha an deicheamh àithne aig iar-ruidh, sinn a bhi làn-toilichte le air staid féin *a*, maille ri fónn ceart, agus inntinn sheirceil, a bhi againn d'ar coimhearsnach, agus do gach ni a bhuineas dha *b*.

a Bitheadh 'ur caitheamh beatha gun sàinnt.—Eabh. xiii. 5.

b Ma rinn mi gàirdeachas ri sgrios an ti a dh' fhuathaich mi agus ma thog mi, mi féin suas, a chionn gu 'n d' thainig olc air' —an àite cruithneachd, fasadh droighneach.—Iob. xxxi. 29, 40.

81. C. *Ciod a ta an deicheamh àithne a' toirmeasg?*

F. Tha an deicheamh àithne a' toirmeasg, gach uile thalach air ar staid féin *a*; gach farmad agus doilgheas air son maith ar coimhearsnaich *b*, agus gach togradh agus miann ana-cneasda, 'chum aon ni a bhuineas dha *c*.

a Bithibh toilichte leis na nithe a tha làthair agaibh.—Eabh. xiii. 5.

b Cha ghabh gràdh farmad.—1 Cor. xiii. 4.

c 1 Rìgh xxi 1.

82. C. *Am bheil neach sam bith comasach air àitheanta Dhé a choimhead gu foirfe?*

F. O thuiteam ar ceud sinsear', cha 'n eil neach nach eil ach 'na dhuine 'mhàin,

comasach air àitheanta Dhé a choimhead gu foirfe 'sa bheatha so ; ach tha iad gach là ga 'm briseadh ann an smuain', am focal, agus ann an gnìomh.

Uime sin cha bhi fèil air bith air a fireanachadh 'na fhianuis-san tre oibribh an lagha.—Rom iii. 20.

83. C. *Am bheil gach uile bhriseadh an lagha coimeas ann an uamharachd?*

F. Tha cuid de pheacannaibh annta féin, agus a thaobh iomadh gnè antromachaidh, a tha ni's uamhara na chéile ann am fianuis Dé.

Agus is e so an dìteadh gu 'n d' thàinig an solus do 'n t-saoghal agus gu 'n do ghràdhaich daoine an dorchadas ni 's mo na 'n solus.—Eoin iii. 19.

84. C. *Ciod a tha gach aon pheacadh a toilltinn?*

F. Tha gach aon pheacadh a' toiltinn, fearg agus mallachd Dhé, araon anns a bheatha so, agus anns a bheatha 'tha ri teachd.

Is mallaichte gach neach nach buanaich anns na h-uile nithibh a tha sgriobhta ann an leabhar an lagha chum an dèanamh.—Gal. iii. 10.

85. C. *Ciod a tha Dia aig iarruidh oirn', a chum a's gu 'm faod sinn dol as o'n fheirg, agus o'n mhallachd, a thoill sinn a thaobh ar peacaidh?*

F. 'Chum dol as o'n fheirg agus o'n mhallachd a thoill sinn a thaobh ar peacaidh, tha Dia aig iarruidh oirn' creideamh ann an Iosa Crìosd, aithreachas a chum beatha, maille ri gnàthachadh dichìollach a dheanamh air na meadhonaibh o'n leth a

muigh, leis am bheil Criosd a' compairt-eachadh ruinn sochairean na saorsa.

Creid anns an Tighearn Iosa Criosd agus tearnar thu.—Gnìomh. xvi, 31.

Deanaibh aithreachas, agus bithibh air bhur baisteadh gach aon agaibh, ann an ainm Iosa Criosd chum maitheanas peacaidh.—Gnìomh. ii. 38.

Is beannaichte an duine a dh' éisdeas rium a deanamh faire aig mo gheatachaibh gach latha.—Gnàth. viii. 34.

86. C. *Ciod e creidimh ann an Iosa Criosd?*

F. Creidimh ann an Iosa Criosd is gràs slàinteil e *a*, leis am bheil sinn a gabhail ris *b*, agus aig earbs' as na aonar, a chum slàinte, mar a tha E air a thairgse dhuinn gu saor anns an t-soisgeul *c*.

a Oir is ann le gràs a tha sibh air 'ur tearnadh, tre chreidimh.—Eph. ii. 8.

b Ach a mhèud 'sa ghabh ris, thug e dhoibh cumhachd a bhi na 'n cloinn do Dhia; eadhon dhoibhsan a tha creidsinn na ainm.—Eoin i. 12.

c Cha sgriosar aon air bith dhiubhsan a chuireas an doigh ann. Salm xxxiv. 22.

87. C. *Ciod e aithreachas a chum na beatha?*

F. Aithreachas a chum na beatha, is gràs slàinteil e, leis am bheil am peacach, 'o mhothachadh ceart d'a pheacadh féin *a*, agus do thròcair Dhé ann an Criosd *b*, le doilgheas agus fuath d'a pheacadh, a tionndaidh uaith gu Dia, le lan rùn, agus dichìoll air nuadh ùmhlachd a thoirt dha *c*.

a Agus an nair a thig Esan bheir E dearbh-shoilleireachd do 'n t-saoghal mu pheacadh.—Eoin xvi. 8.

b Is tròcaireach agus is gràsmhor an Tighearna.—Salm ciii. 8.

c Ach a nis' chunnaic mo shùil thu ; uime sin, gabhaidh mi gràin diom féin, agus ni mi aithreachas ann an duslach agus ann an luathre.—Iob xlii. 5, 6.

88. C. *Ciod iad na meadhonan o'n leth a' muigh, leis am bheil Criosd a compairteachadh ruinn sochairean na saorsa ?*

F. Is iad na meadhonan o'n leth a muigh, leis am bheil Criosd a compartachadh ruinn sochairean na saorsa, òrduighean Féin ; gu h-àraid am focal *a*, na sàcra-maidean *b*, agus ùrnuigh *c* ; a tha uile air an deanamh éifeachdach chum slàinte do na daoine taghta *d*.

a Am focal—a tha comasach air 'ur n-anaman a thearnadh.—Seum. i 21.

b Ge b'e a chreideas agus a bhaistear tearnar e.—Marc. xvi. 16. 1 Cor. xi. 23, 24, 25, 26.

c Iarraibh agus bheirear dhuibh.—Mata. vii. 7.

d Thagh Dia sibh o thùs, chum slàinte tre naomhachadh an Spioraid, agus creidsinn na firinn.—2 Tesal. ii. 13.

89. C. *Cionnus a tha am focal air a dheanamh éifeachdach a chum slàinte.*

F. Tha Spiorad Dé a' deanamh léughadh an fhocail, ach gu h-àraid a shearmonachadh, na mheadhon éifeachdach 'chum peacaich a thoirt gu mothachadh, agus gu òmpachadh ; agus a chum an togail suas ann an naomhachd agus ann an combhfhurtachd tre chreidimh 'chum slàinte.

Agus a nis a bhràithrean, earbam sibh ri Dia agus ri focal a ghràis, a tha comasach air 'ur togail suas, agus oighreachd a thoirt dhuibh am measg na muinntir uile, a tha air an naomhachadh.—Gniomh. xx. 32.

90. C. *Cionnus is coir am focal a léughadh agus 'éisdeachd, chum 's gu'm bi e éifeachdach 'chum slàinte?*

F. Chum 's gu'm bi am focal éifeachdach a chum slàinte féumaidh sinn' aire 'thoirt dha le dùrachd *a*, ulluchadh *b*, agus ùrnuigh *c*; a ghabhail thugainn le creidimh agus gràdh, a thasgaidh ann 'ar cridheachaibh *d* agus a chur an gnìomh ann 'ar caithe-beatha *e*.

a Mar naoidheanan air an ùr-bhreith iarruibh bainne fìor ghlan an fhocail.—1 Pead. ii. 2.

b Agus ulluichibh 'ur cridhe a chum an Tighearna.—1 Sam. vii. 3.

c Fosgail mo shùilean chum gu'm faic mi nithe iongantach 'o d' lagh —Salm. cxix. 18.

d A'm' chridhe dh' fholaich mi d' fhocal.—Salm cxix. 11.

e Is lochran d' fhocal do m' chois, agus solus do m' chéum.—Salm cxix, 105.

91. C. *Cionnas a tha na sacramaidean air an deanamh 'na meadhonan éifeachdach a chum slàinte?*

F. Tha na Sàcramaidean air an deanamh 'na'm meadhonan éifeachdach a chum slàint'; cha 'n ann o bhrìgh sam bith a ta annta féin, no 'san ti a fhrithealas iad, ach tre bheannachadh Chrìosd a mhàin, agus oibreachadh a Spioraid, annta-san a ghabhas iad tre chreidimh *a*.

a Uime sin, cha 'n eil anns an ti a shuidhicheas, no anns an ti a dh' uisgicheas, brìgh sam bith; ach ann an Dia a tha toirt an fhàis.—1 Cor. iii. 7.

92. C. *Ciod e Sàcramaid?*

F. Is e Sàcramaid, òrdugh naomh a chuireadh air chois le Chrìosd; anns am

bheil Criosd, agus sochairean a chumh-
nainte nuaidh, air an sàmhachadh, air an
séulachadh, agus air an cur ris na creidich
le comharaibh faicsinneach.

Oir a mhèud agaibh sa bhaisteadh do Chriosd, chuir sibh
umaibh Criosd.—Gal. iii 27.

Is e so mo chorp-sa a tha air a bhriseadh air bhur son-sa.
Is e an cupan so, an coimhcheangal nuadh ann am fhuil-se.
—1 Cor. xi. 24. 25.

93. C. *Ciod iad Sàcramaidean an Tiomnaidh
Nuaidh?*

F. Is iad Sàcramaidean an Tiomnaidh
Nuaidh, Baisteadh *a* agus Suipeir an
Tighearna *b*.

a Deanaibh deisciobuil de gach uile chinneach, 'gam baisteadh
ann an ainm an Athar, agus a Mhic, agus a Spioraid Naoimh.
—Mata. xxviii. 19.

b Oir fhuair mise o 'n Tighearn', an ni mar an céudna a thug
mi dhuibh-se, gu'n do ghlac an Tighearn Iosa aran anns an
oidhech' anns an do bhrathadh E. Agus air toirt buidheachais,
bhris se e, agus thubhairt E. gabhaidh, ithibh, is e so mo chorp-
sa a tha air a bhriseadh air bhur sonsa; deanaibh so mar
chuimhneachan ormsa. Agus air a mhodh cheudna an cupan an
dèigh na suipeir.—1 Cor. xi. 23, 24, 25.

94. C. *Ciod e baisteadh?*

F. Am baisteadh is Sàcramaid e, anns
am bheil ionnlad le uisge, an ainm an
Athair, agus a Mhic, agus an Spioraid
Naoimh; a' ciallachadh agus a séulachadh,
gu'm bheil sinn air ar suidheachadh ann
an Criosd, agus 'nar luchd compairt de
shochairean cumhnainte nan gràs *b*; agus
a séulachadh fòs ar bóid, gu'r leis an
Tighearna sinn.

a Imichibh-se agus deanaibh deisciobuil de gach uile chinneach, ga'm baisteadh ann an ainm an Athar, agus a Mhic, agus an Spioraid Naoimh.—Mata. xxviii. 19.

b Oir a mheud agaibh 'sa bhaisteadh do Chrìosd, chuir sibh umaibh Crìosd.—Gal. iii. 27.

Cha leibh féin sibh oir cheannachadh le luach sibh, uime sin thugaibh glòir do Dhia le 'ur corp, agus le 'ur Spiorad, a's le Dia.—1 Cor. vi. 20.

95. C. *Co d'an coir am baisteadh a bhi air a fhrithealadh?*

F. Cha choir am baisteadh a fhreathaladh, do dhream air bith a ta an taobh a muigh do'n eaglais fhaicsinnich; gus an aidich iad an creidimh ann an Crìosd; agus an ùmhlachd Dha *a*; ach is coir naoidheanan na muinntir a tha na'm buill de'n eaglais fhaicsinnich, a bhi air am baisteadh *b*.

a Agus thubhairt an caillteanach féuch uisge, ciod a tha bacadh mise 'bhi air mo bhaisteadh, Agus thubhairt Philip ris, ma tha thu 'creidsinn le d' uile chridhe feudaidd tu. Agus fhreagair e agus thubhairt e, tha mi creidsinn gur e Iosa Crìosd Mac Dhé. Agus bhaist se e.—Gnìomh viii, 37, 38.

b An sin thubhairt Peadar riu, deanaibh aithreachas, agus bithibh air bhur baisteadh gach aon agaibh, ann an ainm Iosa Crìosd, chum maitheanas pheacaidhean; agus gheibh sibh tìodhlac an Spioraid Naoimh. Oir tha an gealladh dhuibh-se, agus do 'ur cloinn.—Gnìomh. ii. 38, 39.

Fulaingibh do na leanabaidh, agus na bacaibh dhoibh teachd a'm' ionnsuidh, oir is ann de'n leithidibh sin a tha rioghachd nèamh.—Mata. xix. 14. Bhaisteadh i agus a teaghlach.—Gnìomh. xvi. 15. Agus bhaisteadh e fein agus a mhuinntir uile. Gnìomh. xvi. 33.

96. C. *Ciod i Suipeir an Tighearna?*

F. Suipeir an Tighearn', is sàcramaid i, anns am bheil bàs Chrìosd air fhoillseachadh, le aran agus fion a thabhairt agus a

ghabhail a reir orduigh féin *a* ; agus tha iadsan a ghabhas so gu h-ìomchuidh air an deanamh, cha 'n ann air mhodh corpora agus feòlmhor—ach tre chreidimh, na 'n luchd compairt de chorp agus fhuil-san, le uile shochairibh, chum am beathachaidh spioradail, agus fàs ann an gràs *b*.

a Cia minic a's a dh'itheas sibh an t-aran so, agus a dh'òlas sibh an cupan so, tha sibh a foillseachadh bàs an Tighearna, gus an d' thig E.—1 Cor. xi. 26.

b Cupan a bheannachaidh a tha sinne a' beannachadh, nach e comunn fola Chrìosd e, an t-aran a tha sinn a briseadh nach e comunn corp Chrìosd e.—1 Cor. x. 16.

97. C. *Ciod is féumail dhoibh-san a dheanamh leis am b'diùl Suipeir an Tighearn' a ghabhail gu h-ìomchuidh?*

F. Is féumail dhoibh-san, leis am b' aill Suipeir an Tighearn' a ghabhail gu h-ìomchuidh, iad féin a cheasnachadh a thaobh an eòlais, chum corp an Tighearn' aithneachadh *a* ; a thaobh an creidimh a chum beathachadh air ; do thaobh an aithreachais, an gràidh agus an nuadh-ùmhhlachd *b*, air eagal air teachd dhoibh gu neo-ìomchuidh, gu 'n ith agus gu 'n òl iad, breitheanas dhoibh féin *c*.

a Ach ceasnuicheadh duine e féin, agus mar sin itheadh e de 'n aran so, agus òladh e de 'n chùpan so.—1 Cor. xi. 28.

b Ceasnaichibh sibh féin, am bheil sibh 'sa chreidimh.—2 Cor. xiii. 5.

c Oir ge b'e dh'itheas, agus a dh'òlas gu neo-ìomchuidh, tha e 'g itheadh agus aig òl breitheanais dha féin ; do bhrìgh nach 'eil e a deanamh aithne air corp an Tighearna.—1 Cor. xi. 29.

98. C. *Ciod e sin ùrnuigh ?*

F. Is e ùrnuigh, a bhi 'cur suas ar n-achanaich ri Dia *a* ann an ainm Chrìosd *b*, air son nithe a reir a thoile, aig aideachadh ar peacanna *c*; agus a' toirt buidheachais dha airson a thròcairean *d*.

a Dortaibh a mach 'ur cridhe na fhianuis.—Salm lxii. 8.

b Gu deimhin deimhin tha mi aig ràdh ruibh ge b'e nithe a dh' iarras sibh air an athair, 'na m' ainm-se, gu 'n toir E dhuibh iad.—Eoin xvi. 23.

c Rinn mi ùrnuigh ris an Tighearna mo Dhia, agus rinn mi m' aidmheil.—Dan, ix. 4.

d Na biodh ro chùram ni sam bith oirbh; anns gach uile ni, le ùrnuigh agus asluchadh, maille ri breith-buidheachais, biodh 'ur n-iarrtuis air an deanamh aithnichte do Dhia.—Philip. iv. 6.

99. C. *Ciod an riaghailt a thug Dia dhuinn gu ar seòladh ann an ùrnuigh a dheanamh ?*

F. Tha focal Dé uile féumail gu ar seòladh ann an ùrnuigh a dheanamh *a*; ach is i an riaghailt àraid gu ar seòladh, an ùrnuigh sin a theagasg Crìosd d'a dheisciobluibh, de 'n goireir gu coitchionn “ùrnuigh 'n Tighearna” *b*.

a Agus is e so an dòchas a th' againn ann-san, ma dh' iarras sinn ni sam bith a reir a thoile, gu 'n éisd E ruinn.—1 Eoin v. 14.

b Deanaibh-se ùrnuigh air a mhodh so; ar n-Athair a ta air neamh gu naomhaichear d' ainm, &c.—Mata. vi. 9.

100. C. *Ciod a tha roimh-radh ùrnuigh 'n Tighearna a' teagasg dhuinn ?*

F. Tha roimh-radh ùrnuigh 'n Tighearna (eadhon ar n-Athair a ta air nèamh) a' teagasg dhuinn, teachd am fagus do Dhia leis gach uil' urram naomh, agus muin-

ghin, mar chloinn a chum an Athar, a tha comasach agus dednach air ar cuid-eachadh ; agus gur còir dhuinn ùrnuigh a dheanamh maille ri daoine eile agus air an son.

Mar a ghabhas athair truas d'a chloinn, gabhaidh an Tighearna truas dhiubhsan d'an eagal E.—Salm ciii. 13.

Ma's aithne dhuibh-se 'tha olc, tiodhlacan maithe a thoirt do 'ar clann nach mór a's mo na sin, a bheir ar n-Athair nèamhaidh an Spiorad Naomh dhoibhsan a dh' iarras air E.—Luc. xi. 13.

A' deanamh ùrnuigh a ghnà ; leis gach uile ghnè ùrnuigh agus asluchaidh anns an Spiorad——agus air mo shonsa.—Eph. vi. 18, 19.

101. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns a chéud iarrtus ?*

F. Anns a chéud iarrtus (eadhon, “ gu naomhaichear d'ainm) tha sinn a guidhe, gu ma toil le Dia sinne agus daoine eile, 'dheanamh comasach air e féin a ghlorachadh anns gach aon ni leis am bheil e 'ga fhoillseachadh fein *a* ; agus gu 'n òrduicheadh E na h-uile nithe, 'chum a ghlòire féin *b*.

a Moladh na sloigh thu a Dhé ; moladh na sloigh uil' thu.—Salm lxvii. 3.

b Oir is ann uaidh-san, agus tridsan, agus air a shonsan, a tha na h-uile nithe : dhàsan gu 'n robh glòir gu sìorruidh.—Rom. xi. 36.

102. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns an dara iarrtus ?*

F. Anns an dara iarrtus, (eadhon gu 'n tigeadh do rioghachd) tha sinn a' guidhe, gu 'm biodh rioghachd Shàtain air a sgrios *a*,

agus rioghachd nan gràs air a mèudachadh, gu 'm bi sinne agus muinntir eile air ar toirt do 'h-ionnsuidh, agus air ar coimhead innte *b*, agus gu 'm biodh rioghachd na glòire air a luathachadh *c*.

a Eireadh Dia! biodh a naimhdean air an sgapadh.—Salm. lxxviii. 1.

Tog suas ballachan Ierusalèim.—Salm li. 18.

b Deanaibh ùrnuigh air ar son-ne, chum gu 'n ruith focal an Tighearna, agus gu 'm bi e air a ghlòrachadh.—2 Tes. iii. 1.

c Tha an Ti a tha toirt fianuis air na nithe so aig ràdh, gu deimhin tha mi a' teachd gu h-aithghearr. Amen. Seadh thig a Tighearna Iosa.—Taisb. xxii. 20.

103. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns an treas iarrtus?*

F. Anns an treas iarrtus eadhon gu 'n (deanar do thoil air an talamh mar a nithear air nèamh) tha sinn a' guidhe gu 'n deanadh Dia sinne comasach, agus dednach, le a ghràs, chum eòlas a ghabhail air a thoil, agus a bhi umhal *a*, agus strìochdta dhi, anns gach aon ni *b*, mar a ta na h-ainglean air nèamh.

a Thoir orm triall ann an céum d' àitheantan.—Salm cxix. 35.

b Deanar toil an Tighearna.—Gnìomh. xxi. 14.

Beannaichibh E, sibhse aingle tréun ann an neart, a deanamh 'iarrtuis, aig éisdeachd ri fuaim fhocail.—Salm ciii. 20.

104. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns a cheathramh iarrtus?*

F. Anns a cheathramh iarrtus, (eadhon “thoir dhuinn an diugh ar n-aran lathail”) tha sinn a' guidhe, gu 'm faigheamaid de

shaor thoirbheartas Dhé, cuibhrionn chuimseach de nithe maithe na beatha so *a*; agus gu 'm mealamaid a bheannachd féin maille riu *b*.

a Na toir dhomh bochdainn no beartas; beathaich mi le biadh a bhitheas iomchuidh air mo shon.—Gnath. xxx. 8.

b Thig na beannachdan so uile ort, agus beiridh iad ort, ma dh' éisdeas tu ri guth an Tighearna do Dhé.—Deut. xxviii. 2.

105. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns a chuigeamh iarrtus?*

F. Anns a chuigeamh iarrtus (eadhon, “agus maith dhuinn 'ar fiachan amhuil mar a mhaitheas sinne d'ar luchd fiach”) tha sinn a' guidhe gu 'm maitheadh Dia dhuinn gu saor air sgàth Chrìosd, ar n-uile pheacanna *a*; agus is mò ar misneach gu so iarruidh, gu 'm bheil sinn air ar neartachadh le a ghràs-sa, gu maitheanas a thoirt o ar cridhe do dhaoinibh eile *b*.

a Agus is E san an iobairt réitich airson ar peacaidhean.—1 Eoin ii. 2.

b Oir ma mhaitheas sibh an cionta do dhaoinibh, maithidh 'ur n-Athair nèamhaidh dhuibh-se mar an céudna.—Mata. vi. 14.

106. C. *Ciod a ta sinn a' guidhe anns an t-seathamh iarrtus?*

F. Anns an t-seathamh iarrtus, (eadhon, “agus na leig sinn ann am buaireadh, ach saor sinn o olc,”) tha sinn a' guidhe, gu 'n gleidheadh Dia sinn o bhi air 'ar buaireadh a chum peacaidh, no gu 'n cumadh E suas,

agus gu 'n saoradh E, an uair a bhuairear sinn.

a Deanaibh faire agus ùrnuigh, 'chum nach tuit sibh ann am buaireadh.—Mata. xxvi. 41.

b Gairmidh e orm, agus éisdidh mi ris; bithidh mi maille ris ann an téinn, teasairgidh mi e, agus bheir mi urram dha.—Salm xci. 15.

107. C. *Ciod a tha co-dhunadh ùrnuigh 'n Tighearn' a' teagasg dhuinn?*

F. Tha co-dhunadh ùrnuigh 'n Tighearn' (eadhon “oir is leatsa an rìoghachd, agus an cumhachd, agus a ghlòir gu sìorruidh, Amen”)—a teagasg dhuinn, ar misneach ann an ùrnuigh a ghabhail o Dhia a mhàin; agus ann 'ar n-ùrnuigh Esan a mholadh—le rìoghachd, cumhachd, agus glòir a thoirt dhà; Agus mar dhearbhadh air 'ar miann, agus 'ar làn-earbsa ann an éisdeachd fhaighinn, tha sinn aig radh, Amen.

Cha 'n eil sinn a taisbeanadh ar n-athchuingean a'd' lathairse airson ar n-ionracais, ach air son do mhór thròcair féin.—Dan. ix. 18.

Is leatsa O Thighearna, a mhórachd, agus an cumhachd, agus a ghlòir, agus a bhuaidh, agus a mhóralachd: oir is leat na h uile nithe a tha air nèamh, agus air talamh; is leat an rìoghachd O Thighearn, agus tha thu air d'àrdachadh mar cheann thar nan uile.—1 Eachd. xxix. 11.

NA DEICH AITHEANTAN.

ECSODUS XX. 1. 17.

LABHAIR Dia na briathra so uile, ag ràdh, Is mise an Tighearna do Dhia, a thug a mach thu á tìr na h-Eiphit, á tigh na daorsa.

I. Na biodh dée sam bith eile agad a'm' Làthair-sa.

II. Na dean dhuit féin dealbh snaidhte, no coslas sam bith a dh'aon ni, a ta 'sna nèamhaibh shuas, no air an talamh shios, no 's na h-uisgeachaibh fo'n talamh. Na crom thu féin sios doibh, agus na dean seirbhis doibh ; oir mise an Tighearna do Dhia, is Dia eudmhor mi, a' leantuinn aingidheachd nan aithriche air a' chloinn, air an treas, agus air a' cheathramh ginealach dhiubhsan, a dh' fhuathaicheas mi ; agus a' nochdadh tràcair do mhiltibh dhiubhsan a ghràdhaicheas mi, agus a choimhideas m'aitheantan.

III. Na tabhair ainm an Tighearna do Dhé an dlomhanas ; oir cha mheas an Tighearna neo-chiontach èsan a bheir 'ainm an dlomhanas.

IV. Cuimhnich là na sàbaid a naomhachadh. Sè làithean saothraichidh tu, agus ni thu d'obair uile. Ach air an t-seachdamh là tha sàbaid an Tighearna do Dhé ; air an là sin na dean obair sam bith, thu féin, no do mhac, no do nighean, d'òglach, no do bhan-oglach, no d'ainmhidh, no do choigreach a ta 'n taobh a stigh do d' gheataibh ; oir ann an sè làithibh rinn an Tighearna na nèamhan agus an talamh, an fhairge, agus gach ni a ta annta ; agus ghabh e fois air an t-seachdamh latha : air an aobhar sin bheannaich an Tighearna latha na sàbaid, agus naomhaich se è.

V. Tabhair onoir do d'athair, agus do d' mhàthair ; a chum gu'm bi do làithean buan air an fhearann a tha 'n Tighearna do Dhia a' toirt dhuit.

VI. Na dean mortadh.

VII. Na dean adhaltranas.

VIII. Na dean gadachd.

IX. Na tabhair fianuis bhréige an aghaidh do choimhearsnaich.

X. Na sanntaich tigh do choimhearsnaich ; na sanntaich bean do choimhearsnaich, no 'òglach, no 'bhanoglach, no 'dhamh, no 'asal, no aon ni a's le do choimhearsnach.

URNUIGH 'N TIGHEARN'.

MATA VI. 9-13.

Ar n-Athair a ta air néamh, Gu naomhaichear D'ainm. Thigeadh Do Rìoghachd. Deanar Do thoil air an talamh, mar a nithear air nèamh. Thoir dhuinn an diugh ar n-aran lathail. Agus maith dhuinn ar fiachan, amhuil a mhaitheas sinne d'ar luchd-fiach. Agus na leig ann am buaireadh sinn ; ach saor sinn o olc, oir is leatsa an rìoghachd, agus an cumhachd, agus a ghlòir, gu sìorruidh. AMEN.

A CHREUD.

Tha mi creidsinn ann an Dia an t-Athair, Uile-chumhachdach ; Cruith-fhear nèamh agus na talmhainn ; agus ann an Iosa Crìosd ar Tighearna, Aona-Ghin-Mhic ; a ghineadh leis an Spiorad Naomh ; a rugadh leis an òighe Muire ; a dh' fhuiling fo Phontius Pilat ; a chéusadh ; a fhuair bàs, agus a dh' adhlacaidh ; a chaidh sìos do staid nam marbh ; a dh' éirich a rìs 'o na mairbh air an treas latha ; a chaidh suas air nèamh ; agus a ta na shuidhe air deas laimh Dhé, an t-Athair Uile-chumhachdach ; agus as a sin, a thig, a thoirt breith air na beothaibh, agus air na mairbh. Tha mi creidsinn anns an Spiorad Naomh ; anns an Eaglais naomh choitchionn ; ann an cho-chomunn nan naomh ; ann am maitheanas peacaidh ; ann an aiseirigh a chuirp ; agus anns a bheatha mhaireannaich. AMEN.

ALTACHADH ROIMH BHIADH.

O 'Dhé ghràsmhoir, pheacaich sinn a'd' aghaidh, agus cha 'n airidh sinn air do thròcairean. Maith dhuinn ar peacaidhean, agus beannaich dhuinn an lòn so a dh' ullaich thu ; agus dean comasach sinn, co dhiu' a dh' itheas no 'dh' òlas sinn, no ge b'e ni a ni sinn, na h-uile ni a dheanamh a chum do ghlòire, air sgàth Iosa Crìosd. AMEN.

GRACE BEFORE MEAT.

O gracious God we have sinned against thee and are unworthy of thy mercies. Forgive us our sins, and bless to us this food thou hast provided for us, and enable us whether we eat or drink, or whatsoever we do, to do all to thy glory for the sake of Jesus Christ. AMEN.

ALTACHADH AN DEIGH BIDHE.

O 'Dhe ghràsmhoir, dean taingeil sinn airson do mhaitheis dhuinn aig an àm. Thoir gràs dhuinn gu bhì faicinn gu 'r ann 'o do laimh fhiadhlaidh, a tha gach tròcair a tha sinn a sealbhachadh a sruthadh. Gabh ri ar buidheachas, agus maith dhuinn ar peacaidhean air sgàth ar Tighearn' Iosa Criosd. AMEN.

GRACE AFTER MEAT.

O gracious God make us thankful for thy present goodness. Give grace to see that all the mercies we enjoy, flow to us from thy bounteous hand. Accept of our thanksgiving, and forgive our sins for the sake of Jesus Christ our Lord. AMEN.

URNUIGH MHADUINN.

O 'Dhe bheannaichte, tha mi 'toirt buidheachais dhut airson fois na h-oidhche 'chaidh seachad ; agus airson gu 'n do chaomhain thu mi gu solus latha ùr fhaicinn. Thoir gràs dhomh fa chomhair dleasanasan an latha so. Deònaich gu 'm bi mi anns gach cuis, air mò riaghladh le do Spiorad ; air mo stuireadh le d' fhocal, agus cha 'n ann leis an t-saoghal, no le truaidlidheachd mo chridhe féin. Thoir maitheanas dhomh 'na mo pheacaidhean uile, agus gabh rium gu gràsmhor, air sgath fireanteachd an Tighearn' Iosa Criosd ; anns am faigh thu 'ghlòir, maille ris an Spiorad Naomh, a nis agus gu sìorruidh. AMEN.

MORNING PRAYER.

O blessed God I thank thee for the repose of a past night ; and for sparing me to see the light of this new day. Give needed grace to me, in view of this day's duties ; and grant that in every way, I may be influenced by thy Spirit—guided

by thy word, and not by the world, nor the corruptions of my own heart. Forgive all my sins, and graciously accept of me in the Lord Jesus Christ, in whom I give into thee, and the Holy Spirit, all praise and glory, now and ever. AMEN.

URNUIGH FHEASGAIR.

O 'Dhé naoimh agus ghràsmhoir, tha mi 'toirt buidheachais dhut airson do mhaithéis dhomh rè an latha a tha 'nis air dol seachad; airson ullachadh, agus airson gleidheadh do fhreusdail; agus airson d' fhad-fhoighidin, ann a bhi giùlain le peacach mar a ta mise. Gabh ri mo bhuidheachas airson do thròcairean uile, agus gu sonruichte airson an Tighearn' Iosa Crìosd do thiodhlac do-labhairt. Annsan a mhàin tha mo dhòchas airson slàinte m' anama; agus tridsan tha mi nise ga m' earbsa féin riut re na h-oidhche so. Gabh fo d' churam mi; agus bi na do bhuachaille cuirp agus anama dhomh air sgàth Iosa Crìosd. AMEN.

EVENING PRAYER.

Holy and gracious God, I thank thee for thy goodness to me during the day gone by—for the provision and preservation of thy providence, and thy patience with a sinner such as I am. Accept of my thanksgivings for thy mercies, and especially for thy unspeakable gift the Lord Jesus. In him alone is my hope for salvation, and through him I now commit myself to thee during this night. Take charge of me. Be the shepherd of my soul and body, for the sake of Jesus Christ. AMEN.

A' CHRIOCH.